

جمهوری اسلامی ایران

وزارت امور خارجه

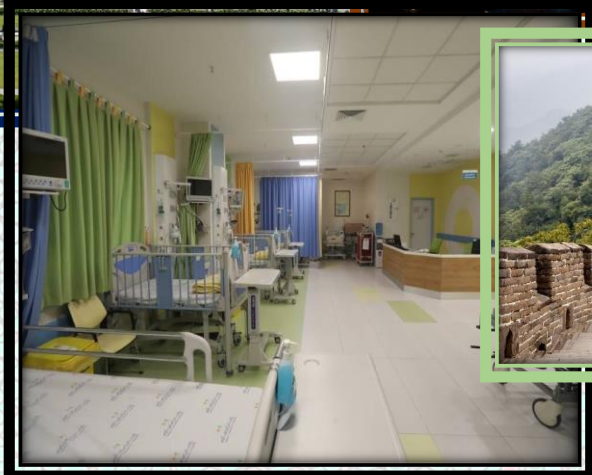
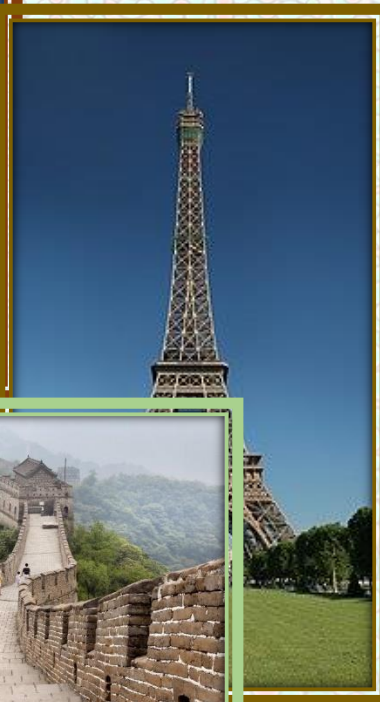
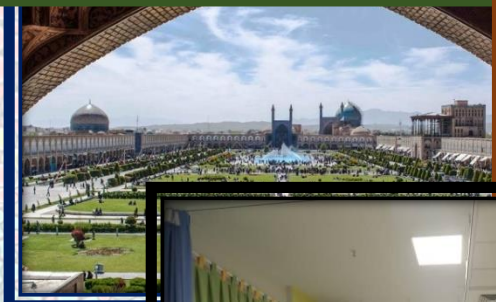
معاونت دیپلماسی اقتصادی

آبان ۱۴۰۴

شماره ۲۵

ماهنامه گردشگری

به انضمام آشنایی با حافظیه شیراز

اداره تسهیل و توسعه همکاری های اقتصادی

دیباچه:

به موازات تسهیل و گسترش حمل و نقل، شاهد تحول شگرفی در صنعت گردشگری بوده ایم. می توان گفت مزایای این صنعت نسبت به دیگر صنایع قابل توجه است. صنعت گردشگری را می توان صنعت مادری دانست که دیگر صنایع را در برمی گیرد. بعلاوه، اهداف مختلف سفر و گردشگری طیف وسیعی از تنوع در سبد گردشگری کشورها را به همراه دارد تا جایی که ما امروزه شاهد انواع گردشگری در سطح داخلی و بین المللی از جمله، گردشگری سلامت، گردشگری تجاری، گردشگری مذهبی و معنوی، گردشگری تاریخی، گردشگری ماجراجویی، گردشگری حیات وحش، گردشگری روستایی و غیره هستیم و هرکدام از این انواع گردشگری باعث اشتغالزایی در بسیاری از عرصه ها از جمله هتلداری، صنایع دستی، صنعت حمل و نقل، بخش های بهداشت و سلامت کشورها، مناطق مختلف روستایی و شهری می شوند. گردشگری در سطح داخلی باعث ایجاد زنجیره ای از ارزش افزوده کالا و خدمات و در سطح بین المللی نیز ارزآوری به همراه دارد. امروزه در این صنعت کشورهایی موفق هستند که پتانسیل های گردشگری خود را به کار گرفته باشند. چه بسا این پتانسیل ها برابر تاریخ و تمدن آن کشور باشد و یا سازه های مصنوعی که در بسیاری از کشورها برای جذب گردشگر ساخت آن را در حجم بالا شروع کردند. غایت صنعت گردشگری تنها به اقتصاد، ارزآوری و اشتغالزایی ختم نمی شود بلکه گردشگری باعث تعمیق روابط بین کشورها از جمله نمایاندن چهره کشورها به ملت های یکدیگر می شود درواقع گردشگری ابزاری برای دیپلماسی عمومی و قدرت نرم کشورها نیز محسوب می شود. مطالب پیشین تنها چند نمونه از مزایای این صنعت در حال تحول است. جمهوری اسلامی ایران که از دیرباز مهد تمدن جهان به شمار می آید ظرفیت های وسیعی در

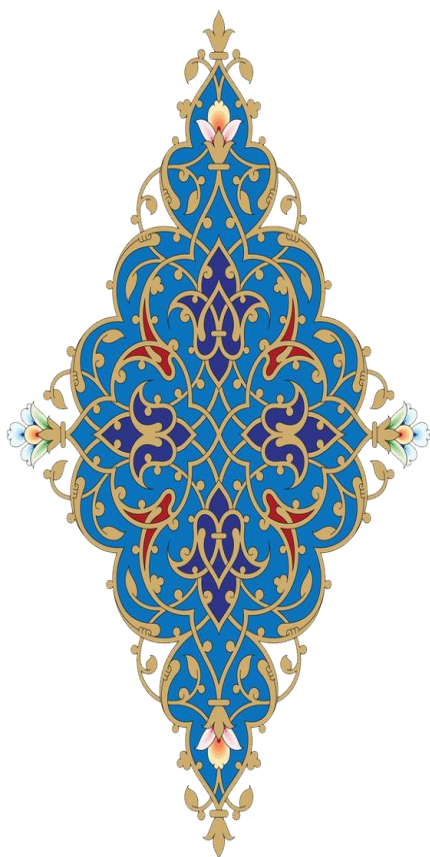
صنعت گردشگری دارد چنانچه اگر تمام این ظرفیت ها به کار گرفته شود نه تنها شاهد رشد صنعت گردشگری در کشور خواهیم بود بلکه صنایع مرتبط نیز توسعه خواهند یافت. از اینرو، ضروری است که تمام دستگاه های متولی این امر در تسهیل، تجهیز و توسعه گردشگری اهتمام ورزند. با وجود تمام تلاش هایی که برای رشد این صنعت لازم است، نباید از دستاوردهای کشورهای دیگر غافل بمانیم. امروزه، ایده ها و ابتکارات این صنعت غیر قابل چشم پوشی است حتی در برخی مواقع ایده های پیشرو در رشد گردشگری سرنوشت ساز بوده اند. بنابراین، اهمیت مطالعه آخرین دستاوردها و تحولات این حوزه بر کسی پوشیده نیست. درک همین ضرورت، ما را به تهیه خبرنامه پیش رو که قرار است به صورت ماهانه آخرین تحولات این صنعت را به سمع و نظر شما عزیزان برساند، هدایت نمود.

با قدردانی و سپاس از حسن همکاری:

- سفارت جمهوری اسلامی ایران در تفلیس
- سفارت جمهوری اسلامی ایران در مادرید
- سفارت جمهوری اسلامی ایران در هانوی
- سفارت جمهوری اسلامی ایران در دارالسلام
- سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران در کربلا

بابت ارسال اخبار مفید برای درج در شماره جاری

«ماهنامه گردشگری»

قابل توجه روسای محترم نمایندگی‌های ج.ا.ایران در داخل

و خارج از کشور

ماهنامه گردشگری صمیمانه از ارسال اخبار برجسته و مهم صنعت گردشگری (سیاحتی، زیارتی و سلامت) توسط نمایندگی‌های محترم داخل و خارج از کشور باهدف گردش اطلاعات کاربردی استقبال می‌نماید.

بین‌المللی

رئیس جدید کمیته جهانی اخلاق گردشگری سازمان ملل،

مجمع عمومی گردشگری سازمان ملل، پروفیسور مارینا نولی را به عنوان رئیس جدید کمیته جهانی اخلاق گردشگری منصوب کرد. او که مدیر مرکز تحقیقات پیشرفته سفر و گردشگری پایدار در مدرسه کسب و کار دانشگاه ناتینگهام است، با تجربه گسترده در سیاست‌ها و توسعه گردشگری پایدار، وظیفه هدایت اجرای رویکرد جهانی اخلاق گردشگری و ارائه راهنمایی در مسائل اخلاقی در گردشگری را بر عهده خواهد داشت. همچنین اعضای جدید کمیته شامل نمایندگان گواتمالا، اردن، بوتسوانا، اندونزی، ارمنستان، اسپانیا و گینه استوایی تأیید شدند. این کمیته به عنوان نهاد مستقل سازمان ملل، مسئول ترویج و نظارت بر رعایت اصول اخلاقی در توسعه گردشگری، احترام به حقوق بشر، محیط زیست و میراث فرهنگی در سراسر جهان است. (گردشگری سازمان ملل، ۲۲ آبان ۱۴۰۴)

هوش مصنوعی و نوآوری برای آینده گردشگری،

بیست و ششمین جلسه مجمع عمومی گردشگری سازمان ملل در ریاض با حضور نمایندگان ۱۴۸ کشور از جمله ۹۰ وزیر گردشگری و ۷۰ سفیر به پایان رسید و بزرگ‌ترین مجمع تاریخ ۵۰ ساله این سازمان به ثبت رسید. در این نشست، برنامه‌ای مشترک برای نوآوری و هوش مصنوعی در گردشگری تصویب شد و «شیخه النویس» به عنوان نخستین دبیرکل زن سازمان تأیید شد که از ابتدای ۲۰۲۶ آغاز به کار می‌کند. همچنین، بیانیه ریاض برای آینده گردشگری منتشر شد که شامل تقویت همکاری بین‌المللی، توانمندسازی جوامع محلی از طریق نوآوری دیجیتال و هوش مصنوعی و توسعه اقتصاد گردشگری فراگیر است. سایر اقدامات مصوب شامل راه‌اندازی دائمی اجلاس آفریقا

و آمریکا، ایجاد ساز و کار همکاری جنوب- جنوب و تأسیس دفتر منطقه‌ای در شانگهای بود. (گردشگری سازمان ملل، ۲۰ آبان ۱۴۰۴)

مزایای اقتصادی مدیریت نوین مرزها،

طبق گزارش تازه شورای جهانی سفر و گردشگری (WTTC) و شرکت SITA، بکارگیری فناوری‌های دیجیتال و نوسازی مرزها می‌تواند تا سال ۲۰۳۵ حدود ۴۰۱ میلیارد دلار به تولید ناخالص جهانی در کشورهای گروه ۲۰، اتحادیه اروپا و اتحادیه آفریقا اضافه کرده و ۱۴ میلیون شغل جدید ایجاد کند. این گزارش می‌گوید که گردشگری جهانی تا ۲۰۳۵ به حدود ۱۶ تریلیون دلار خواهد رسید و حدود ۱۲ درصد نیروی کار جهان را در برمی‌گیرد. همچنین ۷۵ درصد مسافران ترجیح می‌دهند از فناوری‌های بیومتریک به جای روش‌های دستی استفاده کنند و ۸۵ درصد حاضرند پیشاپیش داده‌های خود را ارائه دهند تا سفر سریع‌تر شود. نمونه‌های موفق شامل آمریکا با استفاده از بیومتریک در ۲۳۸ فرودگاه، امارات با کاهش زمان صدور ویزا به چند ساعت با کمک هوش مصنوعی و استرالیا با استفاده از SmartGate است که تا ژوئن ۲۰۲۵ حدود ۷۹ درصد ورودی‌ها واجد شرایط استفاده از آن بوده‌اند و نزدیک به سه‌چهارم مسافران از آن استفاده کرده‌اند. (WTTC، ۱۴ آبان ۱۴۰۴)

ویزای واحد خلیج (فارس): سفر آسان به ۶ کشور با یک مجوز،

ایجاد ویزای واحد کشورهای شورای همکاری خلیج فارس (GCC) قرار است سفر ساکنان امارات به ۶ کشور منطقه - امارات، عربستان، کویت، عمان، قطر و بحرین - را با یک مجوز ساده ویزای الکترونیکی آسان‌تر نماید. این سیستم مشابه ویزای شنگن اروپا، به مسافران امکان می‌دهد بین کشورهای عضو با یک ویزای چندکشوره یا ویزای تک‌کشوره حرکت نموده و مدت اقامت آن ۳۰ تا ۹۰ روز خواهد بود. هزینه این ویزا بین

وداع متفاوت در هاندا: گودزیلا ۹ متری در فرودگاه

توکیو،

فرودگاه هاندا در توکیو از دسامبر ۲۰۲۵ یک مجسمه عظیم گودزیلا به ارتفاع ۹ متر و عرض ۴۰ متر را برای مدت یک سال در سالن عزیمت مسافران نصب می‌کند؛ اثری که گویی از دیوارهای فرودگاه بیرون می‌جهد و به سرعت به یک نقطه دیدنی تبدیل خواهد شد. مسافران ورودی نیز با نسخه کوچک‌تر گودزیلا از فیلم Godzilla Minus One ۲۰۲۳ و همچنین تصاویری از هیولاهای مجموعه در طبقه دوم روبه‌رو می‌شوند. این پروژه حاصل همکاری استودیوی Toho و مدیریت فرودگاه هاندا است و در شرایطی اجرا می‌شود که ژاپن طی ۹ ماه نخست سال ۲۰۲۵ بیش از ۳۱ میلیون گردشگر بین‌المللی داشته و رکوردهای تازه‌ای در جذب مسافر ثبت کرده است. این ابتکار علاوه بر تقویت برند فرهنگی- سینمایی ژاپن، مسیر تازه‌ای برای گردشگری سینمایی و تجربه‌های متفاوت فرودگاهی ارائه می‌دهد. (یورونیوز، ۲۰ آبان ۱۴۰۴)

سفارش ۶۵ فروند بوئینگ ۷۷۷-۹ جدید توسط

امارات،

شرکت هواپیمایی امارات در ۱۷ نوامبر ۲۰۲۵ اعلام کرد که ۶۵ فروند بوئینگ ۷۷۷-۹ دیگر سفارش داده است؛ اقدامی که مجموع سفارش‌های این شرکت را تا سال ۲۰۳۸ به ۲۷۰ فروند از این هواپیما می‌رساند. بوئینگ ۷۷۷-۹ که بزرگ‌ترین جت مسافری دومتوره جهان خواهد بود، در کنار مدل دیگر خانواده ۷۷۷ یعنی ۷۷۷-۸ در دست توسعه است و قرار است برد، اندازه و بهره‌وری بیشتری نسبت به نسل قبلی ۷۷۷ داشته باشد. این نسخه قرار بود در سال ۲۰۲۰ وارد خدمت شود، اما بوئینگ ماه گذشته اعلام کرد که با توجه به باقی‌ماندن بخش قابل توجهی از برنامه آزمایش‌های پروازی و اخذ گواهی، نخستین تحویل‌ها از ۲۰۲۵ به ۲۰۲۶ موکول می‌شود. (Travel Weekly، ۲۶ آبان ۱۴۰۴)

۹۰ تا ۱۳۰ دلار برآورد شده است که نسبت به ویزاهای فعلی گران‌تر از گزینه‌های ارزان قیمت مانند عمان است اما برای سفر به چند کشور صرفه‌جویی اقتصادی و زمانی محسوب می‌شود. این ویزا به خصوص برای سفرهای کاری، تفریحی یا خانوادگی مکرر مفید است و فرآیند آنلاین آن نیاز به مراجعات سفارت را کاهش می‌دهد. علاوه بر راحتی، سیستم ویزای واحد می‌تواند گردشگری منطقه‌ای را تقویت نماید. انتظار می‌رود این ویزا پس از راه‌اندازی، در کنار ویزاهای الکترونیکی موجود اجرا شود و با هماهنگی کشورهای GCC سیستم سفر منطقه‌ای یکپارچه‌تری را ایجاد کند. (TTW، ۶ آبان ۱۴۰۴)

پروازهای مستقیم و تجارت آزاد در روابط فیلیپین و

رژیم صهیونیستی،

فیلیپین و رژیم صهیونیستی در مسیر گسترش روابط دوجانبه خود گام‌های جدیدی برداشته‌اند و مذاکراتی برای توافق تجارت آزاد (FTA)، از سرگیری پروازهای مستقیم و همکاری‌های سایبری در جریان است. سفیر رژیم صهیونیستی در مانیل اعلام کرد که این مذاکرات از ماه جولای آغاز شده و هدف آن افزایش فرصت‌های اقتصادی، سرمایه‌گذاری و همکاری فناورانه است. بازگشت پروازهای مستقیم، با امکان برقراری پروازهای محدود یا پروازهای منظم‌تر می‌تواند گردشگری میان دوطرف را تقویت کند بویژه برای بازدیدهای مذهبی، فرهنگی و تفریحی. بگفته وی با این حال، هشدار سفر فیلیپین برای رژیم اسرائیل مانع رشد گردشگری بوده است که انتظار می‌رود با بهبود شرایط لغو شده و پروازهای مستقیم عملیاتی شود. علاوه بر این، هر دو طرف به دنبال توسعه همکاری‌های سایبری هستند؛ شرکت‌های برجسته اسرائیلی در فروم‌های فناوری فیلیپین با مقامات بلندپایه دیدار کرده و ظرفیتهای خود را برای بهبود امنیت دیجیتال، زیرساختها و خدمات بهداشت ارائه داده‌اند. (TTW، ۶ آبان ۱۴۰۴)

(۱۲۳،۰۵۳ نفر) و چین (۱۱۵،۴۰۰ نفر) در رتبه‌های بعدی قرار دارند. (شینخوا، ۲۵ آبان ۱۴۰۴)

شتاب گردشگری تایلند،

گردشگری تایلند در مسیر رشد پرشتاب قرار دارد؛ بویژه با افزایش سفرهای داخلی شمال کشور و آمادگی پاتایا برای رویدادهای پایان سال. پاتایا طی ژانویه تا سپتامبر ۲۰۲۵ بیش از ۲۰ میلیون گردشگر جذب کرده است. در بخش اقتصاد خلاق نیز تنها در اکتبر ۲۰۲۵ حدود ۵۶ پروژه فیلم‌برداری خارجی در تایلند انجام شده که ۲،۵۸۶ میلیارد بات (حدود ۷۹ میلیون دلار) سرمایه‌گذاری داشته و مجموع سرمایه‌گذاری ۱۰ ماهه را به ۶،۷۸۶ میلیارد بات (حدود ۲۰۸ میلیون دلار) رسانده است. هم‌زمان، وزارت گردشگری در حال اجرای برنامه ارتقاء زیرساختها در ۱۲ مقصد پرتردد است تا استانداردهای خدماتی، پاکیزگی و پایداری را بهبود دهد. رونق سفرهای آخر هفته در چیانگری، افزایش هزینه کرد در جوامع روستایی و توسعه فیلم توریسم نیز به تقویت جایگاه تایلند به عنوان مقصدی پیشرو در گردشگری تجربه محور کمک کرده است. (تراول دیلی نیوز، ۲۲ آبان ۱۴۰۴)

رشد ۱۶ درصدی سفر انفرادی در آسیا

طبق داده‌های Agoda (آگودا)، سفرهای انفرادی در سراسر آسیا در سال ۲۰۲۵ نسبت به سال قبل ۱۶ درصد افزایش یافته است. مقاصد شهری محبوب شامل توکیو، بانکوک، سئول، اوزاکا و کوالالمپور هستند که به دلیل ایمنی، فرهنگ، غذاهای خیابانی و سرگرمی‌های جهانی جذابیت بالایی برای گردشگران انفرادی دارند. بازارهای پیشرو شامل ژاپن، کره جنوبی، تایلند، اندونزی و تایوان هستند. در این میان، سفرهای انفرادی مردم اندونزی با رشد ۷۲ درصد و تایلندی‌ها با رشد ۳۷ درصد برجسته شده‌اند. این روند نشان می‌دهد که گردشگران آسیایی به دنبال

گردشگری بومی در آمریکا،

گردشگری بومی که در جهان رو به رشد است، در آمریکا نیز اهمیت فزاینده‌ای یافته و با تعریف «تجربه‌های طراحی شده و اداره شده توسط جوامع بومی برای حفظ فرهنگ، زمین و اقتصاد محلی» شناخته می‌شود. طبق گزارش شورای جهانی سفر و گردشگری، ارزش گردشگری بومی تا ۲۰۳۴ به ۶۷ میلیارد دلار می‌رسد و با رشد سالانه چهارمیز یک دهم درصد توسعه می‌یابد. کانادا اکنون بیش از ۲ هزار کسب و کار گردشگری بومی و ۳۹ هزار شغل ایجاد کرده و در سال ۲۰۱۷ حدود ۱،۷ میلیارد دلار به اقتصاد گردشگری افزوده است. در آمریکا نیز کسب و کارهای متعلق به بومیان (سرخ‌پوست، آلاسکایی و هاوایی) حدود ۱۵،۷ میلیارد دلار به اقتصاد سفر افزوده و بیش از ۲۱۰ هزار نفر را در ۱۳۳ هزار کسب و کار میزبانی بکار گرفته‌اند؛ به طوری که یک چهارم کسب و کارهای بومی در حوزه گردشگری است. انگیزه اصلی رشد این بخش، میل گردشگران به «تجربه‌های اصیل» و توان جوامع بومی در روایت تاریخ و فرهنگ خود است؛ امری که موجب تقویت هویت فرهنگی، خودتعیین‌گری و حفاظت از طبیعت می‌شود. (TravelPulse، ۲۵ آبان ۱۴۰۴)

درآمد سریلانکا از گردشگری،

طبق گزارش بانک مرکزی سریلانکا، این کشور در ۱۰ ماهه نخست سال ۲۰۲۵ حدود ۲،۶۶ میلیارد دلار از محل گردشگری درآمد داشته است که در ماه اکتبر ۲۰۲۵ به ۱۸۶ میلیون دلار رسید و نسبت به مدت مشابه سال گذشته حدود ۵ درصد افزایش نشان می‌دهد. همچنین، اداره توسعه گردشگری سریلانکا اعلام کرد تا تاریخ ۱۲ نوامبر ۲۰۲۵، ۱،۹۷۲،۹۵۷ گردشگر وارد این کشور شده‌اند. هند با ۴۴۳،۶۲۲ نفر بزرگ‌ترین بازار مبدأ بود و پس از آن بریتانیا (۱۸۰،۵۹۲ نفر)، روسیه (۱۴۴،۳۰۸ نفر)، آلمان

آزادی، تجربه‌های اصیل و کشف شخصی هستند (تراول دیلی نیوز، ۲۱ آبان ۱۴۰۴)

رکورد جدید ساخت هتل در آسیا – اقیانوسیه،

طبق داده‌های (LE) Lodging Econometrics، خط ساخت هتل‌های آسیا-اقیانوسیه (به جز چین) در سه ماهه سوم ۲۰۲۵ به رکورد جدیدی رسید و شامل ۲،۲۶۲ پروژه با ۴۳۴،۵۹۳ اتاق است که نسبت به سال قبل، تعداد پروژه‌ها ۹ درصد و تعداد اتاق‌ها ۶ درصد افزایش یافته است. از این میان، ۸۹۸ پروژه با ۱۹۹،۸۶۵ اتاق در حال ساخت هستند و ۳۷۴ پروژه با ۷۲،۲۱۵ اتاق طی ۱۲ ماه آینده آغاز می‌شوند. بیشترین رشد مربوط به هتل‌های فوق لوکس، لوکس و رده بالا است که ۴۳ درصد پروژه‌ها و ۴۵ درصد اتاق‌ها را تشکیل می‌دهند. هند پیشرو در منطقه است با ۸۳۸ پروژه و ۱۰۸،۷۷۵ اتاق (+۳۱ درصد پروژه و +۳۷ درصد اتاق)، پس از آن ویتنام، تایلند، ژاپن و اندونزی قرار دارند. شهرهای کلیدی شامل بانکوک (۶۵ پروژه، ۱۶،۳۱۶ اتاق)، جاکارتا (۴۸ پروژه، ۱۰،۴۶۶ اتاق) و پوکت (۴۲ پروژه، ۱۰،۴۱۹ اتاق) هستند. از ژانویه تا سپتامبر ۲۰۲۵، ۲۲۰ هتل جدید با ۳۴،۴۵۲ اتاق افتتاح شد و انتظار می‌رود تا پایان سال مجموعاً ۳۲۵ هتل با ۵۲،۷۵۱ اتاق به بهره‌برداری برسند. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد در ۲۰۲۶، ۳۳۶ هتل با ۷۲،۸۸۶ اتاق و در ۲۰۲۷، ۳۲۲ هتل با ۵۸،۱۰۰ اتاق افتتاح خواهند شد که رشد پایدار و علاقه سرمایه‌گذاران در منطقه را نشان می‌دهد. (تراول دیلی نیوز، آبان ۱۴۰۴)

بزرگترین بازار منبع بود (حدود ۴۰ درصد کل ورودها)، پس از آن کره جنوبی (۳۶۰،۰۰۰ نفر) و تایوان (۱۰۶،۰۰۰ نفر) قرار دارند. ورود هوایی ۱۴،۶ میلیون نفر (۸۴،۹ درصد)، ورود زمینی ۲،۴ میلیون نفر (۱۳،۹ درصد) و ورود دریایی ۲۰۵،۱۰۰ نفر (۱،۲ درصد) بوده است. برای رسیدن به هدف دولت ویتنام مبنی بر ۲۵ میلیون بازدیدکننده در سال ۲۰۲۵، کشور نیاز به جذب حدود ۸ میلیون نفر دیگر در ۲ ماه پایانی دارد. (تراول دیلی نیوز، آبان ۱۴۰۴)

چهار دهه اتصال هند به جهان با هواپیمایی امارات،

هواپیمایی امارات در ۲۵ اکتبر ۱۹۸۵ فعالیت خود در هند را آغاز کرد و تاکنون ۹۲ میلیون مسافر را از طریق شبکه‌ای شامل ۹ شهر هند و ۱۶۷ پرواز هفتگی منتقل کرده است. مسیرهای اصلی شامل دبی-مومبای (۲۴ میلیون مسافر در ۹۵،۰۰۰ پرواز) و دبی-دهلی (۱۵ میلیون مسافر در ۶۰،۰۰۰ پرواز) بوده است. امارات همچنین از سال ۲۰۲۰ حدود ۷۰۰،۰۰۰ تن محموله را بین هند و جهان حمل کرده است، شامل کالاهای دارویی، مواد فاسدشدنی و بار عمومی. این خطوط هوایی با ارائه ناوگان مدرن، خدمات پرواز ارتقاء یافته، معرفی کلاس پرمیوم اکونومی و هواپیماهای A۳۸۰ و A۳۵۰، نقش کلیدی در گردشگری، تجارت و اتصال هند به بازارهای جهانی ایفا کرده‌اند و برنامه‌ریزی برای ادامه توسعه در دهه‌های آینده را دارد. (تراول دیلی نیوز، آبان ۱۴۰۴)

روند قوی ساخت هتل در چین با ۳،۶۹۵ پروژه در

سه ماهه سوم ۲۰۲۵

طبق گزارش Lodging Econometrics، در سه ماهه سوم ۲۰۲۵، چین دارای ۳،۶۹۵ پروژه هتلی با مجموع ۶۵۶،۸۷۳ اتاق بوده است که نشان‌دهنده اعتماد سرمایه‌گذاران و رشد بخش‌های بالاتر اقتصادی و لوکس است. از این تعداد، ۲،۷۲۸ پروژه (۵۶،۱۴۱ اتاق) در حال ساخت هستند، ۳۳۲ پروژه (۵۶،۱۴۱ اتاق) طی ۱۲ ماه آینده آغاز می‌شوند و ۶۳۵ پروژه (۱۲۱،۸۷۳ اتاق)

رشد گردشگری ورودی و چالش رسیدن به هدف ۲۰۲۵

ویتنام،

گردشگری ورودی ویتنام در اکتبر ۲۰۲۵ به ۱،۷۳ میلیون نفر رسید که نسبت به سپتامبر ۱۳،۸ درصد و نسبت به سال گذشته ۲۲،۱ درصد افزایش داشته است. در ده ماه اول سال، مجموعاً ۱۷،۲ میلیون بازدیدکننده بین‌المللی وارد کشور شده‌اند (+۲۱،۵ درصد نسبت به ۲۰۲۴). چین با بیش از ۴۳۳،۰۰۰ بازدیدکننده

تجربه‌ای مسئولانه و پایدار، جایگاه مهمی در آینده گردشگری طبیعت و اکوتوریسم پیدا کرده‌اند. (TTW، ۶ آبان ۱۴۰۴)

انتخاب باتومی به عنوان مقصد گردشگری پیشرو در چهار فصل در اروپا،

در مراسم اهدای جوایز جهانی گردشگری که در ایتالیا برگزار شد، باتومی به عنوان مقصد گردشگری پیشرو در چهار فصل در اروپا انتخاب شد. آقای سولخان تامازشویلی، رئیس دولت خود مختار آجارا در این رویداد شرکت کرد. وی در سخنان خود تأکید کرد که توسعه بخش گردشگری از اولویت‌های اصلی دولت است و این دستاورد مهم برای باتومی نتیجه تلاش‌های مشترک مقامات مرکزی و محلی، بخش خصوصی و جامعه است. شایان ذکر است جوایز جهانی سفر (World Travel Awards) از سال ۱۹۹۳ میلادی برگزار می‌شود. گفته شده است که تامازشویلی به عنوان بخشی از سفر رسمی خود با گراهام کوک، بنیانگذار و رئیس جوایز جهانی گردشگری (WTA) دیدار نمود. (government.ajara.gov.ge، ۶ آبان ۱۴۰۴)

مسیر کوهستان زاگرس در کردستان عراق برنده جایزه گردشگری ۲۰۲۵ انگلستان،

مسیر کوهستان زاگرس در منطقه کردستان عراق موفق به کسب جایزه بهترین پروژه گردشگری جهانی ۲۰۲۵ لندن شد. این جایزه بخشی از جوایز بین‌المللی گردشگری انجمن بریتانیایی نویسندگان سفر (BGTW) است که بیش از ۴۰ سال است به پروژه‌های برجسته گردشگری در سطح جهانی اعطا می‌شود. به گزارش کردستان کرونیکل، پروژه مسیر زاگرس که ابتکار "مسیر ابراهیم" (Abraham Path Initiative)، حامی مالی آن می‌باشد، ۲۱۵ کیلومتر در کوه‌های زاگرس امتداد دارد و فرصتی منحصر به فرد برای علاقه‌مندان به پیاده‌روی فراهم می‌کند تا یکی از کمتر شناخته‌شده‌ترین مناطق خاورمیانه را تجربه کنند. مسیر کوهستان زاگرس علاوه بر معرفی زیبایی‌های

(اتاق) در مرحله برنامه‌ریزی اولیه قرار دارند. بخش‌های بالای میان‌رده و لوکس بیشترین رشد را داشته‌اند و ۶۲ درصد از کل پروژه‌ها و اتاق‌ها را تشکیل می‌دهند. همچنین تبدیل برندها و بازسازی هتل‌ها به رکورد جدیدی رسیده است (۲۲۵ پروژه / ۴۱،۳۷۰ اتاق). شهرهای پیشرو در توسعه شامل چنگدو، شانگهای، گوانگژو، هانگژو و شی‌آن هستند. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهند در سال ۲۰۲۵ مجموعاً ۱،۰۵۹ هتل با ۱۵۲،۶۸۸ اتاق افتتاح خواهد شد و بازار هتلداری چین تا سال ۲۰۲۷ همچنان در مسیر رشد و توسعه پایدار باقی خواهد ماند. (تراول دیلی‌نیوز، ۲۱ آبان ۱۴۰۴)

میکروسافاری: تجربه نزدیک و پایدار حیات وحش،

میکروسافاری‌ها به عنوان یک روند نوین در اکوتوریسم جهانی، تجربه‌های حیات وحش کوچک مقیاس و پایدار را ارائه می‌دهند که در آن مسافران می‌توانند به طور نزدیک با طبیعت ارتباط برقرار کنند، بدون شلوغی تورهای سنتی. این تورها معمولاً در مناطق کمتر شناخته شده، شامل ذخیره‌گاه‌های خصوصی، پارک‌های ملی دورافتاده یا مکان‌های حیات وحش کوچک برگزار می‌شوند و فعالیت‌هایی مانند پیاده‌روی، دوچرخه‌سواری یا قایق‌سواری جایگزین سفر با خودروهای بزرگ شده است. تمرکز اصلی میکروسافاری‌ها بر ارائه تجربه شخصی‌تر، تعامل نزدیک با راهنماهای محلی و یادگیری عمیق درباره اکوسیستم، رفتار حیوانات و تلاش‌های حفاظتی است. این تورها علاوه بر تجربه منحصر به فرد، به حفاظت محیط زیست کمک نموده و اثر کربنی پائینی دارند، زیرا از وسایل نقلیه بزرگ استفاده نمی‌شود و اقدامات سازگار با محیط مانند کاهش ضایعات و استفاده از منابع تجدیدپذیر رعایت می‌شود. مقاصد محبوب میکروسافاری شامل پارک ملی کروگر در آفریقای جنوبی، دلتا اوکاوانگو در بوتسوانا، جنگل‌های کاستاریکا، پارک ملی رانتامبور در هند و جزیره ماداگاسکار است. این تورها برای علاقه‌مندان به حیات وحش، عکاسی و طبیعت‌گردی گزینه‌ای ایده‌آل هستند و با ایجاد

هزار گردشگر به ترتیب جایگاه‌های دوم تا نهم اعزام گردشگر به ترکیه را به خود اختصاص داده‌اند. (shafaq.com، آبان ۱۴۰۴)

حضور سفارت ج.ا.ایران در هانوی در نخستین جشنواره

فرهنگ‌های جهانی در هانوی ۲۰۲۵،

وزارت فرهنگ، ورزش و گردشگری ویتنام با همکاری وزارت امور خارجه و شهرداری هانوی نخستین جشنواره فرهنگ‌های جهانی در هانوی ۲۰۲۵ را با هدف تاکید بر تجلیل از تنوع فرهنگها، ارتقاء تعامل و تبادل مردمی، تقویت دیپلماسی فرهنگی و ارتباطات بین کشورها و معرفی ویتنام به عنوان یک «کریدور ارتباط فرهنگی» با کشورهای جهان، برندسازی فرهنگی برای ویتنام، تقویت نقش فرهنگ در توسعه پایدار، دوستی، صلح، همکاری و هم‌افزایی جهانی از تاریخ ۱۸ تا ۲۰ مهر ماه ۱۴۰۴ (۱۰ تا ۱۲ اکتبر ۲۰۲۵) برگزار نمود. این جشنواره از بخش‌های متعددی همچون غرفه‌های فرهنگی ملی، غرفه غذا، اجرای موسیقی سنتی، اکران فیلم کوتاه، نمایش لباس اقوام و ملل و تصاویر از جاذبه‌های فرهنگی و طبیعی تشکیل شده بود و به مقتضای فضا و امکانات ۴۸ سفارتخانه، سازمان بین‌المللی، مراکز فرهنگی خارجی در این جشنواره شرکت و در آن «۴۵ غرفه و فضای فرهنگی ملی»، «۳۴ غرفه غذا» برپا و «۲۳ گروه موسیقی و هنری» از اقصی نقاط جهان در این جشنواره شرکت نمودند. سفارت ج.ا.ایران در هانوی نیز با حمایت سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در تمامی بخش‌های این جشنواره شرکت نمود. (اخبار داخلی، آبان ۱۴۰۴)

نقش کلیدی گردشگری در رشد اقتصادی کامبوج در

سال ۲۰۲۵،

به گفته هون مانه نخست وزیر کامبوج، کامبوج در ۸ ماه نخست سال ۲۰۲۵ موفق شد ۴,۰۵ میلیون گردشگر بین‌المللی جذب کند. بگفته وی رشد مداوم بخش گردشگری پایه‌ای مهم تلقی می‌شود که به ارتقاء شاخص‌های اقتصاد کلان و توسعه سایر بخش‌ها

طبیعی و فرهنگی منطقه، زمینه توسعه گردشگری ماجراجویانه و پایدار در کردستان عراق را فراهم کرده و مورد استقبال جهانی قرار گرفته است. (kurdistanchronicle.com، آبان ۱۴۰۴)

آغاز پرواز مستقیم آتن به بغداد در دسامبر ۲۰۲۵،

وزیر امور خارجه یونان روز پنج‌شنبه ۸ آبان در جریان دیدار از عراق اعلام کرد که شرکت هواپیمایی «ایژین ایرلاینز» نخستین پرواز خود از آتن به بغداد را در تاریخ ۱۶ دسامبر انجام خواهد داد. وی افزود که در حال حاضر هیچ شرکت هواپیمایی اروپایی دیگری پرواز مستقیم به پایتخت عراق ندارد. شرکت ایژین ایرلاینز و چند شرکت هواپیمایی دیگر پیش‌تر پروازهای مستقیم از اروپا به اربیل، مرکز منطقه کردستان عراق در شمال انجام می‌دادند، اما به دلیل نگرانی‌های امنیتی، عمدتاً از پرواز به بغداد اجتناب می‌کردند.

گفتنی است برنامه‌هایی نیز برای ارتقاء فرودگاه بین‌المللی بغداد در دست اجرا است. عراق اخیراً قرارداد ۷۶۴ میلیون دلاری را برای بازسازی، گسترش و بهره‌برداری از این فرودگاه با یک کنسرسیوم جهانی شامل شرکت «America Airport» مستقر در لوکزامبورگ و شرکت سرمایه‌گذاری عراقی «امواج اینترنشنال» منعقد نموده است. (apnews.com، آبان ۱۴۰۴)

شهروندان عراقی در صدر آمار گردشگران عرب در

ترکیه،

وزارت فرهنگ و گردشگری ترکیه اعلام کرد که در ماه سپتامبر گذشته در بین کشورهای عربی، بیشترین تعداد گردشگر (۱۲۰ هزار نفر) از عراق به آن کشور سفر کرده‌اند. در همین حال، عربستان با ۶۴ هزار و ۱۱۴ گردشگر، الجزایر با ۳۴ هزار و ۵۴۸، اردن با ۳۲ هزار، ۹۵۳، لبنان با ۲۹ هزار و ۴۸۶ و مصر با ۲۵ هزار، مراکش با ۲۲ هزار، لیبی با ۲۱ هزار و کویت با ۱۵

از ابتدا تا نوامبر ۲۰۲۴ شاهد رکورد بالای بیش از پنج میلیون گردشگر بوده است که از این میان، بیش از دو میلیون نفر از مبادی بین‌المللی وارد این کشور شده‌اند. پارک ملی معروف سرنگتی در تانزانیا، گنجینه‌ای از حیات وحش مانند زرافه، فیل، کرگدن و سگ‌های وحشی را در خود جای داده است. این پارک سال گذشته ۵۸۹,۳۰۰ بازدیدکننده را به خود جذب کرد و به بزرگترین جاذبه گردشگری این کشور تبدیل شد. طبق گزارش خروجی بازدیدکنندگان بین‌المللی ۲۰۲۴ که در ماه مه منتشر شد، ۸۰ درصد از بازدیدکنندگان تانزانیا از ۱۵ کشور جهان هستند. ایتالیا، فرانسه، بریتانیا، اسپانیا و آلمان ۳۶ درصد از این بازدیدکنندگان را تشکیل می‌دهند. (یورونیوز، آبان ۱۴۰۴)

افزایش ۷ درصدی درآمد گردشگری ورودی اسپانیا در ۹ ماهه اول سال ۲۰۲۵

بر اساس آخرین داده‌های منتشر شده توسط موسسه ملی آمار اسپانیا، در ۹ ماه اول سال ۲۰۲۵، کل هزینه‌های صورت گرفته توسط گردشگران ورودی اسپانیا با افزایش ۶/۹ درصدی (۶ میلیارد و ۸۸۱ میلیون و ۸۰ هزار یورویی) نسبت به ۹ ماه اول سال ۲۰۲۴، به ۱۰۵ میلیارد و ۸۲۷ میلیون و ۵۹۰ هزار یورو رسید. میانگین هزینه روزانه هر گردشگر ورودی با ۴/۴ درصد افزایش نسبت به زمان مشابه سال قبل به ۱۹۷ یورو رسید. میانگین هزینه کل سفر هر گردشگر ورودی معادل با ۱ هزار و ۳۸۴ یورو بود که نسبت به زمان مشابه سال ۲۰۲۴، افزایش ۳/۳ درصدی داشت. در ۹ ماه اول سال ۲۰۲۵، بیشترین هزینه‌های صورت گرفته توسط گردشگران ورودی اسپانیا، مربوط به بریتانیایی‌ها با ۱۹ میلیارد و ۶۴ میلیون و ۳۰ هزار یورو بود که این میزان هزینه معادل ۱۸ درصد از کل هزینه‌های گردشگران ورودی اسپانیا در این بازه زمانی می‌باشد. پس از بریتانیایی‌ها، بیشترین میزان هزینه توسط گردشگران ورودی آلمانی (۱۲ میلیارد و ۳۷۸ میلیون و ۶۵۰ هزار یورو) معادل ۱۱/۷ درصد از کل و فرانسه

کمک کرده است. کامبوج در سال ۲۰۲۴ میزبان ۶,۷ میلیون گردشگر بین‌المللی بوده که نسبت به سال ۲۰۲۳ ۲۲,۹ درصد رشد نشان داده است. در سال ۲۰۲۴، بخش گردشگری ۳,۶۳ میلیارد دلار درآمد داشته و ۹,۴٪ از تولید ناخالص داخلی را تشکیل داده است و حدود ۵۱۰,۰۰۰ شغل ایجاد کرده است. هون مانه افزود، گردشگری یکی از چهار ستون اصلی اقتصاد کامبوج به همراه کشاورزی، صادرات پوشاک و ساخت وساز بشمار می‌رود. (english.news.cn، آبان ۱۴۰۴)

تاکید مجمع گردشگری سازمان ملل بر باثبات بودن تانزانیا برای گردشگری،

دبیردائم وزارت منابع طبیعی و گردشگری با تاکید بر تضمین دولت تانزانیا مبنی بر امنیت و ثبات خود برای جذب گردشگر خارجی در بیست و ششمین مجمع عمومی سازمان جهانی گردشگری ملل متحد (UN Tourism) در ریاض افزود: تانزانیا از برخی برنامه‌های گردشگری سازمان ملل متحد شامل میزبانی از مجمع جهانی گردشگری غذای آفریقایی (آوریل ۲۰۲۵) و نیز دریافت حمایت مالی برای طرح‌های حفاظت از محیط زیست برخوردار گشته است. وی افزود: مایلیم به جهانیان اطلاع دهم که تانزانیا پس از حوادث اخیر، امن و باثبات است. دولت بصورت خستگی‌ناپذیر برای بازگرداندن وضعیت به حالت عادی تلاش کرده و کشور در آرامش است. جاذبه‌های گردشگری تانزانیا امن بوده و ما از همه نمایندگان این مجمع و سایر ذینفعان گردشگری برای ادامه بازدید از تانزانیا (مقصد پیشرو سافاری آفریقا) به گرمی استقبال می‌کنیم. (اخبار داخلی، آبان ۱۴۰۴)

رکورد جدید ثبت گردشگر خارجی در تانزانیا در سال ۲۰۲۴

تانزانیا سالانه هزاران گردشگر، از کوهنوردان تا دوستداران طبیعت را به خود جذب می‌کند. این کشور واقع در شرق آفریقا،

بر اساس داده‌های بانک مرکزی اردن، درآمد گردشگری در ۹ ماه نخست سال جاری به حدود ۶ میلیارد دلار رسیده است که نسبت به مدت مشابه سال گذشته (۵,۵۷۱ میلیارد دلار) رشد ۶,۸ درصدی را نشان می‌دهد. این افزایش به دلیل رشد ۱۴,۵ درصدی در تعداد بازدیدکنندگان از اردن در همان دوره بوده است. همچنین درآمد گردشگری در ماه سپتامبر به حدود ۶۲۲,۴ میلیون دلار رسید که نسبت به سپتامبر ۲۰۲۴ میلادی ۱,۴ درصد افزایش داشته است. (بانک مرکزی اردن، آبان ۱۴۰۴)

گردشگری سلامت

جیزه، اولین منطقه سرمایه‌گذاری گردشگری پزشکی مصر،

مصر در حال راه‌اندازی نخستین منطقه سرمایه‌گذاری گردشگری پزشکی خود در استان جیزه است که تا مه ۲۰۲۶ عملیاتی خواهد شد. این منطقه ۴۰ فدان (حدود ۱۶۸,۰۰۰ متر مربع) در حاشیه نیل واقع شده و با دسترسی آسان به قاهره و جاذبه‌های تاریخی، ترکیبی از خدمات پزشکی، درمانی و رفاهی با تجربه گردشگری فرهنگی ارائه می‌دهد. قرارداد توسعه این منطقه با Maxim Investment Group شده است. این مجموعه شامل خدمات پزشکی پیشگیرانه، توانبخشی، درمان‌های سلامت و رفاه، برنامه‌های تغذیه و ورزش است و تجربه‌ای جامع و یکپارچه برای گردشگران پزشکی فراهم می‌کند. دولت مصر با تسهیل صدور مجوزها و همکاری با ۴۲ نهاد دولتی، روند سرمایه‌گذاری در این حوزه را تنها در ۲۰ روز کاری امکان‌پذیر کرده و به دنبال جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی است. همچنین، یک پلتفرم الکترونیکی یکپارچه برای اخذ ویزای گردشگری پزشکی در حداکثر ۷۲ ساعت طراحی شده است تا دسترسی بین‌المللی به خدمات پزشکی آسان شود. این منطقه نه تنها گردشگری و مراقبت‌های

(۹ میلیارد و ۳۹۰ میلیون و ۱۰۰ هزار یورو معادل ۸/۹ درصد از کل هزینه‌های گردشگران ورودی، صورت گرفت. بیشترین هزینه‌های صورت گرفته توسط گردشگران ورودی اسپانیا، در بخش‌های خودمختار (ایالات) کاتالونیا (۱۹ میلیارد و ۵۲۷ میلیون و ۳۵۰ هزار یورو)، جزایر بالئاری (۱۸ میلیارد و ۳۷۸ میلیون و ۵۰ هزار یورو) و جزایر قناری (۱۸ میلیارد و ۱۶ میلیون و ۹۷۰ هزار یورو) بوده است. (www.ine.es. آبان ۱۴۰۴)

نتایج عملکرد صنعت گردشگری گرجستان در ۹ ماهه نخست سال ۲۰۲۵

آمارهای موجود حاکی از آن است که روند رشد درآمدهای گرجستان از صنعت گردشگری در سه ماهه سوم سال ۲۰۲۵ نیز ادامه یافته است، به طوری که این کشور توانسته برای اولین بار پس از استقلال خود، در ۹ ماهه اول سال ۲۰۲۵ به رکورد درآمد ۳ میلیارد و ۶۴۰ میلیون دلاری دست یابد. طبق گزارش بانک ملی (مرکزی) گرجستان این شاخص نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۴ حدود ۵,۱ درصد افزایش را به ثبت رسانده است. در دوره ۹ ماهه ۲۰۲۵ درآمد اصلی گرجستان به تفکیک مبداء گردشگران خارجی عبارت است از: روسیه (۵۶۰ میلیون دلار و ۱۳,۵ درصد کاهش)، اتحادیه اروپا (۵۱۵ میلیون دلار و ۱۳ درصد افزایش)، ترکیه (۴۵۴ میلیون دلار و ۵ درصد کاهش)، رژیم صهیونیستی (۴۳۰ میلیون دلار و ۳۳ درصد افزایش) و جمهوری آذربایجان (۱۶۹ میلیون دلار و ۳۳ درصد افزایش). آمار سفر شهروندان ایرانی به گرجستان در ۹ ماه اول سال ۲۰۲۵ با ۲۰,۳ درصد کاهش به ۹۶ هزار ۳۰۵ سفر رسید. در مدت مشابه سال ۲۰۲۴ شهروندان ایرانی ۱۲۰ هزار و ۸۴۰ سفر به گرجستان داشتند. (بانک مرکزی گرجستان، آبان ۱۴۰۴)

رشد و پویایی گردشگری در اردن

پزشکی را ترکیب می‌کند، بلکه به توسعه اقتصاد محلی، افزایش اشتغال و ارتقای زیرساخت‌های پزشکی کمک می‌کند. با تأکید بر خدمات با استانداردهای بین‌المللی و ترکیب تجربه فرهنگی و درمانی، مصر گام‌های مهمی در مسیر تبدیل شدن به قطب گردشگری پزشکی جهانی برداشته است. (TTW، ۲۶ آبان ۱۴۰۴)

پیشتازی تایلند، مالزی و سنگاپور در گردشگری پزشکی،

تایلند، مالزی و سنگاپور در سال ۲۰۲۵ همچنان پیشتاز گردشگری پزشکی در جنوب شرق آسیا هستند و خدماتی از غربالگری سلامت و درمان‌های باروری تا جراحی قلب و عمل‌های زیبایی ارائه می‌دهند. تایلند با جذب بیش از یک میلیون گردشگر پزشکی سالانه، به ویژه در زمینه جراحی زیبایی و برنامه‌های سلامت و رفاه مانند سم‌زدایی شناخته می‌شود و طبق وزارت گردشگری و ورزش، حدود ۹۳ هزار ارائه‌دهنده خدمات پزشکی حدود ۶۷۰ میلیارد بات (حدود ۲۰ میلیارد دلار) درآمد ایجاد کرده‌اند. سنگاپور با زیرساخت‌های پیشرفته و استانداردهای بالای درمان، مقصدی محبوب برای درمان‌های پیچیده مانند سرطان و پیوند اعضا است. مالزی با تمرکز بر خدمات باروری و جذب گردشگران اندونزی، بیش از ۱۰۰ میلیون دلار درآمد پزشکی داشته است. ویتنام نیز با ترکیب درمان و گردشگری فرهنگی، تلاش می‌کند نقش خود را در این بازار گسترش دهد و بیماران بین‌المللی را جذب کند. (TTG Asia، ۹ آبان ۱۴۰۴)

تایلند؛ مرکز جهانی گردشگری پزشکی و سلامت،

بازار گردشگری پزشکی در تایلند در سال ۲۰۲۵ با ارزشی معادل ۱۷٫۸ میلیارد دلار و نرخ رشد سالانه ۱۵٫۷ درصد، به سرعت در حال گسترش است و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۳۵

به ۷۶٫۵ میلیارد دلار برسد. بخش درمان دندان با سهم ۲۹٫۶ درصد پیشتاز بازار است، در حالی که خدمات سلامتی و رفاهی با سهم ۵۲٫۱ درصد محبوب‌ترین خدمات ارائه شده به گردشگران محسوب می‌شوند. تایلند با ارائه مراقبت‌های پزشکی با کیفیت، زیرساخت‌های پیشرفته، پزشکان باتجربه و بیمارستان‌های دارای اعتبار بین‌المللی، مقصدی مطمئن و مقرون به صرفه برای بیماران خارجی به ویژه از آمریکای شمالی، اروپا و آسیا است. دولت با ساده‌سازی ویزاهای پزشکی، ایجاد بسته‌های درمانی یک‌ساله و حمایت از ادغام گردشگری و درمان، نقش مهمی در رشد این بازار دارد. (futuremarketinsights، ۹ آبان ۱۴۰۴)

کلمبیا؛ مقصد برتر گردشگری دندان‌پزشکی در آمریکای لاتین،

کلمبیا در دهه گذشته به یکی از مقاصد پیشرو گردشگری دندان‌پزشکی تبدیل شده است و با ارائه خدمات دندان‌پزشکی با کیفیت و نرخ‌های مقرون به صرفه، بیماران بین‌المللی را جذب می‌کند. کلینیک‌های دندان‌پزشکی در این کشور مجهز به پیشرفته‌ترین فناوری‌ها هستند و دندان‌پزشکان آموزش‌دیده در دانشگاه‌های معتبر آمریکای لاتین خدمات تخصصی ارائه می‌دهند. دکتر خوان مانوئل برتون، متخصص برجسته دندان‌پزشکی در بوگوتا، می‌گوید سه عامل اصلی جذب بیماران خارجی شامل هزینه مناسب، کیفیت بالا و فرصت ترکیب درمان با گردشگری است. درمان‌های پرتعداد شامل بازسازی دهان و ایمپلنت‌های دندانی و برخی خدمات زیبایی است. فرآیند نوبت‌دهی معمولاً با ارسال سوابق پزشکی و هماهنگی سفر انجام می‌شود و درمان‌های پیچیده ممکن است نیاز به چندین سفر و پیگیری تا یک سال داشته باشد. کلمبیا با ترکیب درمان حرفه‌ای و تجربه گردشگری، تجربه‌ای کامل را

برای بیماران خارجی فراهم می سازد. (colombiaone.com، ۱۷ آبان ۱۴۰۴)

بازار گردشگری پزشکی آمریکا تا ۲۰۳۳ به ۲۳۰ میلیارد دلار می‌رسد،

بازار گردشگری پزشکی ایالات متحده در سال ۲۰۲۴ به ارزش ۴۷,۰۹ میلیارد دلار رسید و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۳۳ به ۲۳۰,۳۵ میلیارد دلار برسد و نرخ رشد مرکب سالانه ۱۹,۴ درصد را تجربه کند. رشد سریع این بازار ناشی از افزایش تقاضا برای خدمات بهداشتی باکیفیت، مقرون به صرفه و تخصصی در خارج از کشور است. بیمارستان‌ها و کلینیک‌های معتبر، همکاری با آژانس‌های مسافرتی، تسهیلات ویزای پزشکی و استفاده از فناوری‌های تله‌مدیسین و سیستم‌های مشاوره آنلاین، تجربه بیماران بین‌المللی را بهبود می‌بخشد. درمان‌های پرطرفدار شامل جراحی زیبایی، دندان‌پزشکی، قلب، ارتوپدی، باروری و پیوند اعضا است. منطقه آمریکای شمالی حدود ۳۰ درصد سهم بازار را دارد و اروپا و آسیا-اقیانوسیه نیز بخش‌های مهمی را تشکیل می‌دهند. مشارکت بیمارستان‌ها، شرکت‌های بیمه و ارائه‌دهندگان خدمات گردشگری، همراه با ارتقای زیرساخت‌ها، این صنعت را برای رشد پایدار آماده کرده است. (openpr، ۲۰ آبان ۱۴۰۴)

اخبار داخلی

اختصاص اعتبارات گسترده برای توسعه گردشگری و حفاظت از آثار تاریخی،

وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی در نشست خبری با مدیران کل ستادی و استانی وزارتخانه از تخصیص اعتبارات گسترده برای توسعه گردشگری و صنایع‌دستی خبر داد. به گفته وی، بانک مرکزی ۲۰ همت اعتبار تخصیص داده و ۲۰

همت دیگر تصویب شده است؛ همچنین صندوق توسعه ملی ۸ همت اختصاص داده است. بخشی از این منابع، معادل ۶ همت، به وزارتخانه اختصاص یافته و با بنیاد مستضعفان تفاهم‌نامه‌ای برای ارائه ۱۷ هزار فقره تسهیلات به کارگاه‌های کوچک منعقد شده است. وزیر به مشکلات سوخت در گردشگری دریایی اشاره و تأکید کرد که طرحی برای تأمین یارانه سوخت در حال تصویب است. وی همچنین درباره ساخت‌وسازهای غیرمجاز در حریم آثار تاریخی مانند کاخ گلستان هشدار داد و تأکید کرد که حفاظت از هویت جهانی تهران اولویت است. گزارش‌ها نشان می‌دهد تعداد رویدادهای گردشگری امسال دو برابر شده و پرونده ثبت جهانی ۵۲ مسجد در دست اقدام است. (خبرگزاری صدا و سیما ۲۶ آبان ۱۴۰۴)

برگزاری نخستین اجلاس وزرای گردشگری نروژی در تهران،

سیدرضا صالحی‌امیری، وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی از تصویب برگزاری نخستین اجلاس وزرای گردشگری کشورهای حوزه نروژ در تهران خبر داد. این رویداد که در ایام نروژ ۱۴۰۵ برگزار خواهد شد، با هدف تقویت همکاری‌های فرهنگی و گردشگری منطقه‌ای طراحی شده است. صالحی‌امیری نروژ را میراث مشترک ملت‌های منطقه و ظرفیت مهمی برای معرفی فرهنگ ایرانی و تقویت همبستگی دانست. برنامه‌های اجلاس شامل نشست‌های تخصصی گردشگری نروژی، کارگاه‌های آموزشی و بازدید هیأت‌ها از محوطه‌های تاریخی مانند تخت‌جمشید و پاسارگاد است تا تصویر جامع و مستندی از جاذبه‌های ایران ارائه شود. وی تأکید کرد که تمرکز سیاست‌های گردشگری ایران بر حوزه نروژ قرار می‌گیرد و جریان گردشگری فرهنگی با انسجام و رویکرد علمی توسعه می‌یابد. شورای سیاست‌گذاری بین‌دستگاهی نیز برای هماهنگی اجرایی اجلاس تشکیل خواهد شد. این رویداد نقطه عطفی برای

اهمیت گردشگری دریایی و ظرفیت سواحل شمال و جنوب کشور اشاره کرد و از تشکیل کمیته کارشناسی برای توسعه اقتصاد دریا محور خبر داد. صالحی امیری افزود: برنامه‌های دولت شامل اختصاص منابع مالی قابل توجه، توسعه گردشگری ترکیبی و گردشگری فرهنگی و ایجاد تسهیلات برای فعالان صنایع دستی و اقامتگاه‌های بوم گردی است تا ضمن جذب گردشگران بیشتر، اشتغال پایدار و رونق اقتصادی در کشور فراهم شود. (ایسنا، ۲۶ آبان ۱۴۰۴)

آغاز نخستین اجلاس بین‌المللی ایران‌شناسی با حضور پژوهشگران ۲۴ کشور،

نخستین اجلاس بین‌المللی ایران‌شناسی با هدف تعمیق شناخت از ایران و معرفی دستاوردهای تمدنی آن به جهان، در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی آغاز شد. در این کنفرانس ۵۰ استاد و پژوهشگر ایران‌شناسی از ۲۴ کشور جهان حضور دارند و مطالعات خود را در حوزه‌های متنوعی شامل ادبیات، فرهنگ، تاریخ، تمدن و میراث فرهنگی ایران ارائه می‌کنند. این رویداد علمی فرصتی منحصر به فرد برای تبادل دانش و تجربیات میان محققان داخلی و بین‌المللی فراهم می‌کند و نقش مهمی در معرفی ظرفیت‌های فرهنگی و تمدنی ایران به جامعه جهانی ایفا خواهد کرد. برگزاری نشست‌ها، ارائه مقالات تخصصی و گفت‌وگوهای علمی در این اجلاس، زمینه تقویت دیپلماسی فرهنگی و همکاری‌های پژوهشی بین‌المللی را فراهم می‌آورد. مراسم اختتامیه این رویداد علمی روز ۲۷ آبان در شیراز برگزار خواهد شد. (خبرگزاری صدا و سیما، ۲۴ آبان ۱۴۰۴)

موزه‌های جدید تهران تا پایان سال،

سید محمد محمد ناظم‌رضوی، مدیرعامل شرکت توسعه فضاهای فرهنگی شهرداری تهران اعلام کرد که تا پایان سال جاری نزدیک به ۲۰ موزه به سرانه فرهنگی و گردشگری پایتخت افزوده خواهد شد. این اقدام بخشی از برنامه‌های توسعه فرهنگی

ارتقاء نشاط اجتماعی، معرفی جاذبه‌های ایران و تقویت همگرایی منطقه‌ای محسوب می‌شود. (خبرگزاری صدا و سیما، ۲۶ آبان ۱۴۰۴)

رکورد تبادلات گردشگری ایران و روسیه با ۷۵ هزار سفر متقابل،

یولیا خالینکا، رئیس میز ایران در وزارت توسعه اقتصادی روسیه، از ثبت رکورد ۷۵ هزار سفر متقابل میان ایران و روسیه در سال گذشته خبر داد که حتی از دوران پیش از کرونا فراتر رفته است. او گردشگری را یکی از مهم‌ترین عوامل تقویت روابط دوستانه دو کشور دانست و تأکید کرد که اجرای سفرهای گروهی بدون ویزا، ادغام شبکه‌های پرداخت «میر» و «شتاب» و توسعه زیرساخت‌هایی مانند پرواز مستقیم و خدمات کروز، نقش کلیدی در این رشد داشته‌اند. مرحله دوم ادغام سیستم‌های پرداخت ملی نیز در ماه می تکمیل شده و کارت‌های میر اکنون در ایران قابل استفاده هستند. خالینکا همچنین به مهمان نوازی ایرانیان به عنوان یکی از نقاط قوت صنعت گردشگری اشاره کرد. این موفقیت نشان‌دهنده چشم‌انداز روشن همکاری گردشگری دو کشور و جذابیت ایران برای گردشگران روس است، ضمن آن که تسهیل سفرها و توسعه زیرساخت‌ها جریان گردشگری را بیش از پیش تقویت می‌کند. (خبرگزاری صدا و سیما، ۲۵ آبان ۱۴۰۴)

بازگشت گردشگری ایران به وضعیت مثبت پیش از جنگ ۱۲روزه،

وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی اعلام کرد که جریان ورود گردشگران به ایران در مهر و آبان ۱۴۰۴ به وضعیت مثبت پیش از جنگ ۱۲روزه بازگشته و تاکنون ۴/۵ میلیون گردشگر وارد کشور شده‌اند. وی با تأکید بر نگاه راهبردی دولت به توسعه گردشگری، از اجرای برنامه‌های ملی برای صیانت از میراث فرهنگی و تخصیص اعتبارات گسترده برای توسعه گردشگری و صنایع دستی خبر داد. وی همچنین به

تهران است که با اختصاص ۳۰۰ میلیارد تومان برای اجرای طرح‌های گردشگری انجام می‌شود. ناظم‌رضوی با اشاره به پیشرفت پروژه‌هایی همچون مرکز آئینی صبا و پروژه البرز لشکرک، تأکید کرد که اقدامات لازم برای رفع مشکلات و تکمیل پروژه‌ها در حال انجام است. (خبرگزاری شهر، ۴ آبان ۱۴۰۴)

پیشنهاد ایجاد شبکه نوآوری گردشگری و نشست مشترک با رئیس کمیته گردشگری ازبکستان،

سیدرضا صالحی‌امیری، وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در بیست‌وششمین مجمع عمومی سازمان جهانی گردشگری در ریاض، پیشنهاد ایجاد شبکه نوآوری گردشگری مبتنی بر هوش مصنوعی میان کشورهای عضو این سازمان را ارائه کرد. وی تأکید کرد که هوش مصنوعی باید ابزار یاری‌رسان انسان باشد و از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان و استارت‌آپ‌های گردشگری برای توسعه پایدار و ارتقاء کیفیت تجربه گردشگران استفاده شود. در همین مجمع، نشست مشترکی با رئیس کمیته گردشگری ازبکستان برگزار شد و طرفین بر تشکیل کمیته مشترک فنی، توسعه پروازهای مستقیم و همکاری در پروژه‌های مرمتی و نمایشگاه‌های مشترک گردشگری و صنایع‌دستی توافق کردند. این اقدامات با هدف تقویت پیوندهای فرهنگی، تاریخی و گردشگری دو کشور، توسعه گردشگری منطقه‌ای و ارتقاء همکاری‌های علمی، آموزشی و اقتصادی انجام می‌شود و نشان‌دهنده عزم ایران و ازبکستان برای ایجاد گردشگری پایدار است. (خبرگزاری صدا و سیما، ۲۴ آبان ۱۴۰۴)

تصویب منشور کوروش در یونسکو؛ نماد جهانی فرهنگ و عدالت ایران،

وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی تصویب منشور کوروش بزرگ در کنفرانس عمومی یونسکو را به‌عنوان نمادی از جایگاه تمدن ایران در بنیان‌گذاری مفاهیم جهانی عدالت،

کرامت انسانی و گفت‌وگو میان فرهنگ‌ها توصیف کرد. وی تأکید کرد که منشور کوروش پلی میان اخلاق و سیاست، گذشته و آینده و ملت‌ها و وجدان جهانی است و یادآور ریشه‌های عمیق آزادی، احترام به تنوع فرهنگی و همزیستی میان ادیان در ایران است. صالحی‌امیری از نهادهای علمی و دیپلماتیک ایران و همچنین جمهوری تاجیکستان و عراق برای همکاری در این دستاورد جهانی قدردانی کرد. وی افزود، هم‌افزایی فرهنگی میان ایران، تاجیکستان و عراق نمادی از تعهد مشترک ملت‌ها به صلح و عدالت است و منشور کوروش نه فقط یادگار گذشته بلکه سرمایه‌ای برای آینده بشریت به شمار می‌رود، چراغی برای روشن نگاه داشتن مسیر خرد، عدالت و گفت‌وگوی تمدن‌ها. (خبرگزاری صدا و سیما، ۱۶ آبان ۱۴۰۴)

کانون جهانگردی ایران عضو هیئت‌رئیس سازمان جهانی گردشگری شد،

کانون جهانگردی و اتومبیلرانی ج.ا.ایران (TACI) به عنوان نماینده منطقه جنوب آسیا برای دوره چهارساله ۱۴۰۵ تا ۱۴۰۹ به عضویت هیئت‌رئیس‌اعضای وابسته سازمان جهانی گردشگری ملل متحد درآمد. این عضویت جایگاه ایران در سیاست‌گذاری جهانی گردشگری را ارتقاء داده و نقش مؤثر کشور در تعاملات بین‌المللی و منطقه‌ای صنعت گردشگری را نشان می‌دهد. از جمله دستاوردهای این عضویت می‌توان به معرفی ظرفیت‌های متنوع گردشگری ایران، توسعه گردشگری زمینی و تقویت همکاری‌های چندجانبه با کنشگران کلیدی صنعت گردشگری بین‌المللی مانند Expedia Group و TripAdvisor اشاره کرد. سازمان جهانی گردشگری با بیش از ۱۶۰ کشور و ۵۰۰ عضو وابسته بخش خصوصی و عمومی، زمینه تبادل دانش و هم‌افزایی میان ذینفعان گردشگری و تحقق اهداف توسعه پایدار را فراهم می‌کند. اعضای هیئت‌رئیس‌هر چهار سال یکبار انتخاب می‌شوند. (خبرگزاری صدا و سیما، ۲ آبان ۱۴۰۴)

آینده گردشگری ایران دریا محور است،

وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی بر اهمیت راهبردی سواحل کشور در اقتصاد آینده ایران تأکید کرد و اعلام نمود که توسعه ملی بدون توجه به ظرفیت‌های دریایی امکان‌پذیر نیست. وی سهم گردشگری دریایی در اقتصاد کشور را کمتر از ۲ درصد دانست و بر برنامه‌ریزی جامع برای افزایش این سهم در مناطق ساحلی و جزایر تأکید کرد. وی از اختصاص ۳۴ همت منابع مالی برای تکمیل بیش از ۲۷۰۰ پروژه گردشگری نیمه‌تمام خبر داد و افزود که تسهیلات ویژه برای ۱۷ هزار و ۵۰۰ واحد صنایع دستی و اقامتگاه بوم‌گردی پیش‌بینی شده که اشتغال بیش از ۲۶ هزار نفر را فراهم می‌کند. صالحی‌امیری توسعه گردشگری ترکیبی، رعایت الزامات زیست‌محیطی و هم‌افزایی بین دستگاه‌ها را از اصول مهم برای تحقق اقتصاد دریامحور دانست و تأکید کرد که استان‌های ساحلی کشور ظرفیت تبدیل شدن به قطب‌های بزرگ گردشگری و اقتصادی را دارند. (باشگاه خبرنگاران جوان، ۵ آبان ۱۴۰۴)

آغاز حرکت قطار گردشگری گیلان،

نخستین قطار گردشگری گیلان جمعه ۹ آبان از ایستگاه راه‌آهن رشت به مقصد لووشان حرکت کرد و فرصتی منحصر به فرد برای تجربه سفر ریلی در دل طبیعت سرسبز شمال فراهم کرد. مسیر حرکت قطار از جنگل سراوان، پل سد سیاهرود، پل سد منجیل و پل شاهرود می‌گذرد و امکان تماشای مناظر طبیعی کم‌نظیر گیلان را از زاویه‌ای متفاوت به مسافران می‌دهد. بلیت این قطار برای هر نفر ۷۳۰ هزار تومان تعیین شده و خدمات پذیرایی شامل یک وعده غذایی و نوشیدنی ارائه می‌شود. حرکت قطار رأس ساعت ۱۱:۱۰ صبح آغاز و بازگشت آن ساعت ۱۶:۱۰ انجام می‌شود. مدیرکل توسعه گردشگری داخلی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، تأکید کرد که توسعه گردشگری ریلی یکی از رویکردهای دولت است و مسیرهای متنوعی در سراسر کشور فعال شده‌اند؛ از جمله سرخس، همدان،

کاشان و مثلث طلایی گردشگری (اصفهان-شیراز-یزد) که با استقبال گسترده گردشگران مواجه شده‌اند. (همشهری آنلاین، ۹ آبان ۱۴۰۴)

اخبار گردشگری سلامت

رونمایی برند ملی گردشگری سلامت ایران

برند و نشان ملی گردشگری سلامت ایران با هدف معرفی ظرفیت‌های جهانی این حوزه، به‌ویژه در کشورهای اسلامی، حاشیه خلیج فارس و همسایه رونمایی می‌شود. سید مصطفی موسوی، رئیس کمیسیون گردشگری اتاق بازرگانی ایران، اعلام کرد که گردشگری سلامت یکی از شاخه‌های مهم گردشگری در جهان است و ایران با برخورداری از ظرفیت‌های مناسب و هزینه‌های رقابتی، نیازمند برند جهانی در این حوزه است. مراسم رونمایی از برند گردشگری سلامت ایران در دی‌ماه و پیش از پنجمین کنفرانس بین‌المللی روسای اتاق‌های بازرگانی کشورهای اسلامی برگزار خواهد شد. این برند امکان بازاریابی بین‌المللی و جذب گردشگران سلامت با حذف واسطه‌ها را فراهم می‌کند. هدف اصلی، ساماندهی گردشگری سلامت ایران، معرفی خدمات مراکز درمانی استاندارد و ارتقای حضور ایران در بازار جهانی گردشگری سلامت است. (خبرگزاری صدا و سیما، ۱۴ آبان ۱۴۰۴)

تشکیل شورای راهبردی گردشگری سلامت در اردبیل،

جلیل جباری، مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان اردبیل از تشکیل شورای راهبردی گردشگری سلامت در این استان خبر داد. این شورا با همکاری دانشگاه علوم پزشکی و فعالان بخش خصوصی ایجاد می‌شود و هدف آن توسعه خدمات گردشگری سلامت و جذب گردشگران از کشورهای هدف است. جباری همچنین بر اهمیت همایش

علیرضا تابش، مدیرعامل هلدینگ گردشگری تامین اجتماعی (هگتا)، از طراحی کارت ویژه‌ای به نام «هگتا کارت» برای بیماران خارجی خبر داد. این کارت به منظور رفع مشکلات ارزی، محدودیت‌های بانکی و پیچیدگی‌های مالی گردشگران سلامت طراحی شده و امکان پرداخت امن، سریع و یکپارچه در مراکز درمانی، اقامتی و خدمات جانبی مرتبط با درمان را فراهم می‌کند. تابش تاکید کرد که این طرح تجربه گردشگری سلامت را شفاف و بدون اصطکاک برای بیماران خارجی می‌کند و رونمایی آن احتمالاً در نخستین رویداد بین‌المللی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در گردشگری پزشکی در منطقه آزاد اروند (۱۲ تا ۱۴ آذر) انجام خواهد شد. وی همچنین اعلام کرد تمرکز توسعه گردشگری سلامت بر استان‌های مرزی و مناطق آزاد است و هدف همایش‌ها و فرصت‌های سرمایه‌گذاری، جذب بیماران و سرمایه‌گذاران از کشورهای عربی، به ویژه عراق و همسایگان خلیج فارس، با توجه به کیفیت بالای خدمات درمانی ایران است. (ایرنا، ۱۶ آبان ۱۴۰۴)

بین‌المللی سرمایه‌گذاری استان اردبیل برای معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در حوزه گردشگری سلامت تأکید کرد و افزود که رایزنی با هلدینگ‌های بزرگ کشور برای ایجاد زیرساخت‌های جدید در حال انجام است. علاوه بر این، حفظ بیمارستان‌های تاریخی، به‌ویژه بیمارستان فاطمی و تبدیل آن به موزه طب از برنامه‌های مهم این شورا اعلام شد تا حافظه تاریخی پزشکی اردبیل حفظ و به نمایش گذاشته شود. (ایسنا، ۱۹ آبان ۱۴۰۴)

دعوت از ۱۴ سفیر به رویداد بین‌المللی گردشگری پزشکی اروند،

جبار سالم‌پور، معاون فرهنگی، اجتماعی و گردشگری سازمان منطقه آزاد اروند اعلام کرد که نخستین رویداد بین‌المللی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در گردشگری پزشکی هفته دوم آذرماه در آبادان و خرمشهر برگزار می‌شود. در این همایش، وزرای بهداشت، تعاون و میراث فرهنگی حضور خواهند داشت و از ۱۴ سفیر نیز دعوت به عمل آمده است. همچنین ۱۵ دانشگاه علوم پزشکی کشور از جمله دانشگاه علوم پزشکی آبادان در این رویداد مشارکت علمی خواهند داشت. سالم‌پور از برگزاری تور یک روزه بصره برای توسعه تعاملات گردشگری سلامت خبر داد و بر اهمیت ایجاد ریل‌گذاری بلند مدت برای این صنعت در منطقه آزاد اروند تأکید کرد. فعالان گردشگری و آژانس‌های مسافرتی نیز می‌توانند برنامه‌ها و ایده‌های خود را به معاونت فرهنگی، اجتماعی و گردشگری اروند ارائه کنند تا در توسعه این رویداد مشارکت داشته باشند. (خبرگزاری بازار، ۱۱ آبان ۱۴۰۴)

«هگتا کارت» برای گردشگران سلامت خارجی طراحی می‌شود،

حافظیه شیراز

این بنا از دو صحن شمالی و جنوبی تشکیل یافته که توسط تالاری از یکدیگر جدا می‌شوند. همچنین باغچه و نارنجستان زیبا و حوض‌هایی مستطیلی در محوطه این آرامگاه وجود دارد.

۲۰ مهرماه در تقویم به نام «روز بزرگداشت حافظ» نامگذاری شده است، هرچند حافظ به سفر علاقه‌ای نداشت و دلبسته شهرش بود و تقریباً تا آخر عمر جز دو سفر کوتاه، از شیراز خارج نشد اما چنان نامی از خود به یادگار گذاشت که هر ساله هزاران نفر برای دیدن مزارش و شرکت در مراسمی که به نام او نامگذاری شده است، به شهر محبوبش سفر می‌کنند. در چنین روزی شیراز میزبان برگزاری برنامه‌های مختلفی در آرامگاه حافظ بوده و بدین واسطه هزاران نفر به شیراز سفر نموده و از حافظیه دیدن می‌نمایند.

حافظیه آرامگاه غزل‌سرای بی‌همتای قرن هشتم حافظ شیرازی از مشاهیر ایران و استان فارس و یکی از معروف‌ترین جاذبه‌های گردشگری شهر شیراز است. نخستین بار شمس‌الدین محمد یغمایی وزیر ابوالقاسم گورکانی (حاکم فارس) در سال ۸۶۵ هجری قمری (۱۴۵۲ میلادی) بر فراز قبر حافظ ساختمانی گنبدی و جلوی آن حوض آب بزرگی ساخت که از آب رکن‌آباد پر می‌شد. در دوره‌های بعد این بنا مورد بازسازی و مرمت قرار گرفته و بخش‌هایی به آن اضافه گردید.

این اثر تاریخی که قدمت آن به دوره ی مظفریان برمی‌گردد، در سال ۱۳۱۶ شمسی با کوشش علی اصغر حکمت و طرح آندره گدار معمار مشهور فرانسوی، با حفظ چهار ستون سنگی ساخته شده در دوره زندیه، تجدید بنا شد و ۱۶ ستون در اطراف آن اضافه شد و ایوان بزرگ بیست ستونی کنونی به طول ۵۶ متر با تزیینات نقاشی و کج بری و کاشی‌کاری ساخته شد.

